

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР.....

/проф. д-р Ирена Зарева/

К О Н С П Е К Т
ПО
СВЕТОВНО СТОПАНСТВО И МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ
ОТНОШЕНИЯ

за полагане на приеман изпит на докторанти към докторска програма “Световно стопанство и международни икономически отношения”

1. Характеристика на съвременното световно стопанство. Глобалната финансова и икономическа криза от 2007-2008 г. и след нея – ефекти върху световното стопанство и ЕС.
2. Класически теории за международната търговия. Модел на еднофакторна икономика. Концепция за абсолютните и сравнителните търговски предимства. Граница на производствените възможности и специализация в търговията. Алтернативни разходи. Изгоди от международната търговия.
3. Неокласически теории за международната търговия. Двухфакторна икономика. Теоретичен модел на Хекшер и Олин. Теорема Хекшер-Олин. Теорема на Самюелсън и теорема Столпер-Самюелсън. Теорема на Рибзински. Парадокс на Леонтиев.
4. Международна факторна мобилност. Ценови и неценови инструменти за адаптация на националната икономика към световното стопанство. Съвременно развитие на теорията за факторната мобилност.
5. Външнотърговска политика. Същност, роля, цели и инструменти. Измерване на ефектите на търговската политика.
6. Мита – същност, видове, роля, функции. Трансферни механизми и ефекти на митата върху националната икономика и международните отношения.
7. Нетарифни ограничения. Количествени, скрити и финансови ограничения.
8. Ефекти от въвеждането на вносно мито при малка и голяма страна. Номинална и ефективна митническа защита.
9. Търговска политика и икономическо развитие. Търговията като двигател на икономическия растеж. Условия на търговия и икономически растеж. Импортнозаместващ и експортноориентиран растеж.
10. Международни стокови пазари и споразумения. Роля на международните икономически организации при регулирането на международната търговия. Световна търговска организация.

11. Развитие на търговската политика на регионално равнище. Регионална икономическа интеграция – статични и динамични ефекти.
12. Европейска икономическа интеграция – възникване, развитие и съвременни насоки. Институции на ЕС. Нормативни актове, законодателна процедура, бюджетна процедура. Единен вътрешен пазар. Търговска политика на ЕС.
13. Икономически и паричен съюз на ЕС. Същност и функциониране на общата валута на ЕС. Роля на еврото като резервно и платежно средство.
14. Международни финансови пазари. Същност, структура, инструменти, тенденции. Паричен и капиталов пазар.
15. Основни форми на плащане в международната търговия. Финансиране и кредитиране на международната търговия. Държавни системи за кредитиране и гарантиране на експортни кредити. Банково обслужване на международната търговия.
16. Мултинационални компании (МНК) и глобални вериги на стойността. Организационни структури на МНК. Роля на МНК за приемащата страна. Фактори, привличащи МНК към определена страна и регион. Теории за разрастването на МНК. Специфични и конкурентни предимства. Жизнен цикъл на продукта.
17. Международно движение на капитали. Чуждестранни преки и портфейлни инвестиции. Ефекти от чуждестранните инвестиции на макроикономическо равнище.
18. Валутен пазар и валутен курс. Същност и основни функции. Основни теории за регулиране на валутния курс. Валутни режими.
19. Международна валутно-финансова система. Същност, основни елементи, етапи на развитие. Финансови кризи – същност и управление.
20. Международни финансови институции. Същност, функции, организационна структура и дейност. Роля и значение на Международния валутен фонд и Световната банка в системата на международните валутно-финансови отношения. Отношенията на България с международните финансови институции.
21. Международен кредит. Измерители на външната задлъжнялост на дадена страна. Външният дълг и неговото регулиране. Преструктуриране на външния дълг. Кредитен рейтинг. Агенции за кредитен рейтинг.
22. Платежен баланс. Същност и принципи на съставяне. Теории за уравновесяване на платежния баланс.
23. Същност на паричния съвет. Практики на неговото прилагане. Сравнителни ефекти. Опитът от функционирането му в България.
24. Глобализацията в световното стопанство – същност, основни прояви и тенденции. Икономическите предизвикателства пред отделните страни и региони.

ЛИТЕРАТУРА

1. Албек, Х., Т. Седларски. *Международна икономика*. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2013.
2. Гилпин, Р. *Глобална политикономия: Разбиране на международния икономически ред*. С.: Дамян Яков, 2003.
3. Кругман, П., М. Обстфелд, М. Мелиц. *Международен икономикс: теория и политика*. С.: ИК – УНСС, 2013.

4. Маринов, В. *Отворената икономика*. София, 2004.
5. Маринов, Е. *Европейска икономическа интеграция*. С.: ЕВМ, 2017.
6. Масларов, С. *Международни финанси*. С.: НБУ, 2010.
7. Миркович, К. *Международна икономика*. С.: Тракия-М, 2000.
8. Панушев, Е. *Икономическа интеграция в Европейския съюз*. С.: Некст, 2003.
9. Рангелова, Р. *Международни икономически сравнения – методология и анализ*. София, 2003.
10. Сотирова, Е., В. Иванова. *Световна икономика*. С.: Тракия – М, 2015.
11. Стоименов, М. *Международни финанси*. С.: Тракия-М, 2010.
12. Хаджиниколов, Д. *Европейска икономика*. С.: ИК – УНСС, 2016.
13. Христова-Балканска, И. *Международни финанси*. С.: Некст, 2003.
14. Хубенова, Т. *Европейски вътрешен пазар*. С.: УИ „Стопанство“, 2003.
15. Шикова, И. *Политики на Европейския съюз*. С.: УИ „Св. Климент Охридски“, 2011.
16. Appleyard, D., A. Field, Jr. *International economics*. McGraw-Hill. 8 Edition, 2016.
17. Carbaugh, R. *International economics*. South-Western. 14 Edition, 2013.
18. Gashter, A. The Ambiguities of Emigration: Bulgaria since 1988. *International Migration Papers*, 39. Geneva: ILO, 2002.
19. Herrmann, H., R. Lipsey. *Foreign Direct Investment in the Real and Financial Sector of Industrial Countries*. Berlin: Springer, 2003.
20. Krugman, P. R., M. Obstfeld. *International Economics: Theory and Policy*, 11 Edition, Prentice Hall, 2018.
21. Salvatore, D. *International Economics*. John Wiley&Sons. 11th Edition, 2013.

Допълнителни източници:

Специализирани издания на ООН, МВФ, ЕС, ОИСР.

Монографии, статии, публикации в периода 2000-2021 г. в български и международни специализирани издания.

Актуализиран и приет с Прот. № 6 на НС от 19.05.2021 г.